“Το αντιφασιστικό κίνημα είναι ασπίδα μακράς πνοής στη μάχη μας για να αλλάξουμε τον κόσμο”: συνέντευξη Θανάσης Καμπαγιάννης

Ο αντιφασισμός για μας είναι ένα ύψιστο πολιτικό καθήκον, μια διαρκής διερώτηση, ένα πρίσμα και μια αγωνία. Βαίνοντας προς το τέλος της δίκης της Χρυσής Αυγής, τα αντανακλαστικά μας οξύνονται εν αναμονή της απόφασης αλλά και εν συνειδήσει των ιδιαιτεροτήτων της εποχής. Μολονότι η κρισιακή συνθήκη της πανδημίας του κορωνοϊού έχει μεταστρέψει τη δημόσια συζήτηση σε άλλα μονοπάτια, σήμερα δημοσιεύουμε μια μικρή συνέντευξη του δικηγόρου της πολιτικής αγωγής στη δίκη της Χρυσής Αυγής, Θανάση Καμπαγιάννη, καθώς και μια εκτενή παρουσίαση του βιβλίου του “Με τις μέλισσες ή με τους λύκους. Αγόρευση στη δίκη της Χρυσής Αυγής”. Κλείνουμε τη σύντομη εισαγωγή με τα λόγια του ίδιου, με τα οποία δεν θα μπορούσαμε να συμφωνήσουμε περισσότερο: “Το αντιφασιστικό κίνημα είναι μια ασπίδα μακράς πνοής στη μάχη μας για να αλλάξουμε τον κόσμο”.

Βαβυλωνία: Η αθώωση του σκληρού πυρήνα της ΧΑ είναι το σενάριο που απεύχεται η πολιτική αγωγή, το αντιφασιστικό κίνημα αλλά και όλοι οι δημοκρατικοί πολίτες. Πόσο πιθανό είναι αυτή τη στιγμή και τι θεωρείτε πώς θα σημάνει σε πολιτικό, κοινωνικό και νομικό επίπεδο;

Θανάσης Καμπαγιάννης: Ως πολιτική αγωγή αλλά και ως αντιφασιστικό κίνημα, ποτέ δεν έχουμε κάνει μια γενική δήλωση «εμπιστοσύνης στη δικαιοσύνη». Πέραν από τις ιδεολογικές μας πεποιθήσεις, αυτό έχει να κάνει, στη συγκεκριμένη υπόθεση, με την πρόσφατη ιστορική εμπειρία: η Χρυσή Αυγή εγκληματούσε σε συνθήκες θεσμικής ασυλίας, τόσο από το πολιτικό σύστημα όσο

και από τις διωκτικές και τις δικαστικές αρχές. Η εισαγγελική πρόταση ήταν απλώς η υπενθύμιση αυτής της πολύχρονης εμπειρίας. Οπότε είμαστε έτοιμοι για όλα τα ενδεχόμενα, και σίγουρα ένα σενάριο αθώωσης θα έχει σοβαρές συνέπειες· πρώτα και κύρια την επιστροφή της ναζιστικής βίας στις γειτονιές, με τους όρους του 2012-2013. Αυτό όμως που σίγουρα δεν πρόκειται κανείς να πισωγυρίσει, είναι η σχηματισμένη πεποίθηση σε επίπεδο κοινωνίας ότι η Χρυσή Αυγή είναι μια ναζιστική εγκληματική οργάνωση. Τη μάχη αυτή τη δώσαμε και την κερδίσαμε τόσο στο ποινικό ακροατήριο όσο και στους δρόμους. Και στη συλλογική αυτή δουλειά μας πιστεύουμε. Για να το πω λοιπόν απλά: έχουμε εμπιστοσύνη στη συντριπτική αποδεικτική διαδικασία και στα πορίσματά της. Στο μέτρο που αυτά ειναι το κριτήριο έκδοσης της δικαστικής απόφασης, οι κατηγορούμενοι θα καταδικαστούν.

Β: Έχουμε δει, τα τελευταία χρόνια, κορυφαία στελέχη της ΧΑ να διαφοροποιούν τη στάση τους και να κινούνται -φαινομενικά τουλάχιστον- ανεξάρτητα. Τρανταχτά παραδείγματα οι Λαγός, Ηλιόπουλος και Γερμενής. Πρόκειται για κάποιου είδους τακτικισμό ώστε να διασωθεί τμήμα του μηχανισμού της ΧΑ σε περίπτωση καταδικαστικής απόφασης ή πρόκειται, περισσότερο, για εσωτερικές συγκρούσεις και αντιφάσεις οι οποίες οξύνθηκαν εξαιτίας της ποινικής δίωξης και της δικαστικής διαδικασίας;

Θ.Κ.: Οι αποχωρήσεις των στελεχών που αναφέρετε –και ακόμα περισσότερες– ήταν αποτέλεσμα μιας πραγματικής κρίσης που αντιμετώπισε η ναζιστική οργάνωση, κάτω από τη συνδυαστική πίεση που της ασκούσε η ποινική δίωξη μέσα στη δικαστική αίθουσα και η δράση του αντιφασιστικού κινήματος στις γειτονιές. Εκφράζει λοιπόν πραγματικά αδιέξοδα της ηγεσίας της οργάνωσης, δεν είναι «σικέ». Αλλά αυτό δεν πρέπει να κάνει τον οποιοδήποτε να πιστέψει ότι αίφνης ο Μιχαλολιάκος και ο Λαγός απέκτησαν μεταξύ τους κάποια «ιδεολογική» διαφορά ή απέκλιναν σε ζητήματα «αρχών». Στο μέτρο που τη γλυτώσουν, ο δρόμος είναι ανοιχτός για να τα ξαναβρούν, όπως συμβαίνει καθημερινά στους κόλπους της οποιασδήποτε συμμορίας.

Β.: Η αγόρευση της εισαγγελέως Αδαμαντίας Οικονόμου εξέπληξε αρνητικά πολλούς. Σε ποιο βαθμό ήταν αναμενόμενη από την πολιτική αγωγή κι όσους παρακολουθούν εκ του σύνεγγυς τη δίκη και κατά πόσο θεωρείτε πως μπορεί να επηρεάσει την ετυμηγορία;

Θ.Κ.: Η εισαγγελική πρόταση ήταν αναμενόμενη στο σκέλος που αφορούσε την αθώωση των ηγετικών στελεχών, ήταν όμως πιο «ακραία» από όσο φανταζόμασταν στο κομμάτι της απαλλαγής των φυσικών αυτουργών και στο σκεπτικό της. Όταν έχεις περάσει 5 χρόνια στην ίδια αίθουσα με κάποιους ανθρώπους, έστω και αν σε χωρίζουν ένα έδρανο και ένας τοίχος, μπορείς να έχεις μια εκτίμηση για τον κάθε παράγοντα της δίκης. Οι προσδοκίες της πολιτικής αγωγής ήταν συνολικά ταυτόσημες για την εισαγγελέα της έδρας. Και σίγουρα μια τέτοια εισαγγελική πρόταση «κατεβάζει» τον πήχυ των προσδοκιών για την απόφαση, αφού δίνει τεράστια περιθώρια στο δικαστήριο να εφεύρει μια «μέση λύση». Αλλά αυτό είναι κάτι που σαν πολιτική αγωγή δεν το αποδεχτήκαμε στις αγορεύσεις μας. Απευθυνθήκαμε στο δικαστήριο θέτοντας τον πήχυ εκεί που τον τοποθέτησε η ακροαματική διαδικασία. Τώρα είναι ευθύνη του δικαστηρίου: η εισαγγελική πρόταση δεν είναι δεσμευτική και η απόφαση ανήκει αποκλειστικά στους τρεις δικαστές της σύνθεσης.

Β.: Στις τελευταίες εκλογές, η ΧΑ έμεινε εκτός Βουλής, κάτι αναμφίβολα πολύ θετικό και κάτι στο οποίο μετά βεβαιότητας έχει συμβάλει και το αντιφασιστικό κίνημα και η πολιτική αγωγή, η οποία ανέδειξε ένα σωρό εγκληματικές πτυχές της δραστηριότητάς της. Ωστόσο, δεν είμαστε βέβαιοι πως η κρίση της ΧΑ συνοδεύεται με κρίση των συγκροτητικών της λόγων σε κοινωνικό επίπεδο. Μακεδονομαχίες, αντιπροσφυγικό ρεύμα, αντισημιτικές δράσεις, ρατσιστικός και σεξιστικός λόγος: όλα αυτά είναι πολύ παρόντα για να τα αγνοήσουμε και μας θέτουν μπροστά σε νέα, ίσως πιο σύνθετα, καθήκοντα εφόσον δεν συμπυκνώνονται στη μορφή ενός κόμματος, αλλά είναι πιο διάχυτα. Ποια είναι η επόμενη μέρα για το αντιφασιστικό κίνημα;

Θ.Κ.: Το αντιφασιστικό κίνημα έπαιξε καταλυτικό ρόλο στις

πολιτικές εξελίξεις με την απομόνωση της Χρυσής Αυγής. Χωρίς τη δράση του, τα πολιτικά πράγματα θα μπορούσαν να έχουν εξελιχθεί τελείως διαφορετικά την τελευταία δεκαετία. Γι' αυτό επιδιώκουμε μια δικαστική απόφαση που θα επισφραγίσει αυτόν τον συσχετισμό, δηλαδή την ήττα του πολιτικού σχεδίου «τάγματα εφόδου» υπό τη διεύθυνση αυτοτελούς πολιτικού κέντρου (της ηγεσίας της Χρυσής Αυγής) σε υπόγεια σύνδεση με μηχανισμούς του κράτους. Αλλά από εκεί και πέρα, ο φασισμός και ο ρατσισμός είναι φαινόμενα ευρύτερα από έναν οργανωτικό τους κόμβο, ακόμα και κρίσιμο όπως είναι η Χρυσή Αυγή. Οπότε το κίνημα θα πρέπει να συνεχίσει τις δράσεις του, την απομόνωση των φασιστών στις γειτονιές, την αλληλεγγύη στους πρόσφυγες και τους μετανάστες, την ιδεολογική μάχη ενάντια στον εθνικισμό, κλπ. Το αντιφασιστικό κίνημα είναι ασπίδα –και κάποιες φορές δόρυ– μακράς πνοής στη μάχη μας για να αλλάξουμε τον κόσμο.

Β.: Εκτός από το δικό σας πολύ ενδιαφέρον βιβλίο, κυκλοφόρησε πρόσφατα, επίσης υπό τη μορφή βιβλίου, και η αγόρευση του Κώστα Παπαδάκη («Το «άλλο άκρο» στο εδώλιο: δικαιοσύνη ή ατιμωρησία ξανά. Αγόρευση στη δίκη της Χρυσής Αυγής») από τις εκδόσεις Τόπος. Για εμάς είναι σημαντικό που υπάρχει αυτή η καταγραφή και μας γεννά και το εξής ερώτημα: πάντα υπήρχε χώρος για μια πιο «πολιτικοποιημένη», ενσυνείδητη δικηγορία και άξιοι φορείς της – τρανταχτό παράδειγμα η πολιτική αγωγή στη δίκη της ΧΑ. Ωστόσο, σήμερα, πού βρισκόμαστε σε σχέση με αυτό; Πώς μπορεί ένας επαγγελματίας του νομικού κλάδου να είναι «πολιτικός», επιτελώντας το λειτούργημά του αποτελεσματικά;

Θ.Κ.: Το ρεύμα της μαχόμενης, ριζοσπαστικής και αντικαπιταλιστικής δικηγορίας έχει μακρά ιστορία και στην Ελλάδα και παγκόσμια. Θα μπορούσαμε να πάμε σε παραδείγματα όπως του Παντελή Πουλιόπουλου στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου ή του Χανς Λίτεν στη Γερμανία της Βαϊμάρης, που ανέφερε ο Κώστας Παπαδάκης στο τέλος της αγόρευσής του. Όμως προτιμώ να αναφερθώ περισσότερο στα πιο κοντινά μας: η ίδια η παρουσία

του Κώστα στη δίκη της Χρυσής Αυγής αποτελεί μια συνέχεια της μάχης που έδωσαν καλοί σύντροφοι και συνάδελφοι αυτού του ρεύματος στη δεκαετία του 2000 στις δίκες της «αντι-τρομοκρατίας». Αυτό το ρεύμα ήταν και είναι υπαρκτό. Αντιλαμβάνεται την άσκηση της δικηγορίας ως «πολιτική» υπόθεση, γιατί πέραν από τις μυστικοποιήσεις της νομικής «επιστήμης», η απόδοση δικαιοσύνης σε μια κοινωνία, πόσο μάλλον σε μια ταξική και άνιση κοινωνία, είναι ένα πολιτικό διακύβευμα. Η παρέμβασή μας, λοιπόν, στη δίκη της Χρυσής Αυγής ήταν νομικο-πολιτική. Γι' αυτό και η παρακαταθήκη της ανήκει, τελικά, στον κόσμο του αντιφασιστικού κινήματος, που έχει να συνεχίσει τη μάχη ενάντια στον φασισμό και τον ρατσισμό εκεί που πραγματικά μετράει: έξω από τις δικαστικές αίθουσες.

*Ο Θανάσης Καμπαγιάννης είναι δικηγόρος πολιτικής αγωγής στη δίκη της Χρυσής Αυγής για λογαριασμό των Αιγύπτιων αλιεργατών.

«Με τις Μέλισσες ή με τους Λύκους»: μια Βιβλιοπαρουσίαση

Ο αντιφασισμός για μας είναι ένα ύψιστο πολιτικό καθήκον, μια διαρκής διερώτηση, ένα πρίσμα και μια αγωνία. Βαίνοντας προς το τέλος της δίκης της Χρυσής Αυγής, τα αντανακλαστικά μας οξύνονται εν αναμονή της απόφασης αλλά και εν συνειδήσει των ιδιαιτεροτήτων της εποχής. Μολονότι η κρισιακή συνθήκη της πανδημίας του κορωνοϊού έχει μεταστρέψει τη δημόσια συζήτηση σε άλλα μονοπάτια, σήμερα δημοσιεύουμε μια παρουσίαση του βιβλίου του δικηγόρου θανάση Καμπαγιάννη "Με τις μέλισσες ή με τους λύκους. Αγόρευση στη δίκη της Χρυσής Αυγής" καθώς και μια μίνι συνέντευξη που μας παραχώρησε και για την οποία τον ευχαριστούμε θερμά. Κλείνουμε τη σύντομη εισαγωγή με τα λόγια του ίδιου, με τα οποία δεν θα μπορούσαμε να συμφωνήσουμε

περισσότερο: "Το αντιφασιστικό κίνημα είναι μια ασπίδα μακράς πνοής στη μάχη μας για να αλλάξουμε τον κόσμο".

του Βασίλη Γεωργάκη

Τις τελευταίες ημέρες ο δημόσιος διάλογος κυριαρχείται –και όχι άδικα– από την κρίση του κορωνοϊού, μια νέα συνθήκη την οποία βιώνει ολόκληρος ο πλανήτης. Πολιτικές συλλογικότητες και διαδικασίες ψάχνουν να βρουν τον βηματισμό τους, να προσαρμοστούν στην παρούσα συνθήκη, να αρθρώσουν τον πολιτικό λόγο που αρμόζει στην περίσταση, την ίδια στιγμή που τα μέτρα της κυβέρνησης δυσκολεύουν απίστευτα ακόμη και τη διεξαγωγή μιας συνέλευσης.

Όσο ιδιαίτερη και πρωτόγνωρη κι αν είναι η συνθήκη ωστόσο, είναι επιτακτική ανάγκη να ορθοποδήσουμε, να προσαρμοστούμε και να συνεχίσουμε αυτό που κάναμε μέχρι τώρα· και αυτό είναι πολιτική. Κι αν οι περιστάσεις ανέστειλαν (;) ή εν πάση περιπτώση επιβράδυναν την ολομέτωπη επίθεση της νεοφιλελεύθερης κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας σε μία σειρά από κοινωνικά πεδία, τα ζητήματα που ήταν σε εξέλιξη όπως η διαφαινόμενη νέα οικονομική κρίση και το προσφυγικό, παραδείγματος χάριν, συνεχίζουν να εξελίσσονται, ασχέτως των πεδίων στα οποία περιορίζεται ο δημόσιος διάλογος. Και ο ρόλος μας είναι να συνεχίσουμε να αναδεικνύουμε όσο το δυνατόν περισσότερα. Στα εν Ελλάδι, ένα από αυτά τα ζητήματα είναι η δίκη της Χρυσής Αυγής, η οποία μετά από πέντε σχεδόν χρόνια οδεύει επιτέλους προς την ολοκλήρωσή της.

Η σημαντικότερη ίσως δίκη στα χρόνια της Μεταπολίτευσης βρίσκεται πια στην τελευταία της φάση, με τις αγορεύσεις της πολιτικής αγωγής να έχουν ολοκληρωθεί. Προηγουμένως ωστόσο ήταν η εισαγγελέας Αδαμαντία Οικονόμου που είχε τραβήξει τα βλέμματα πάνω της, όταν τον περασμένο Δεκέμβρη, με μία αγόρευση κομμένη και ραμμένη στα μέτρα της υπεράσπισης της Χρυσής Αυγής, προσπάθησε περίπου να αποδώσει όλα τα εγκλήματα της ναζιστικής συμμορίας σε μεμονωμένες ενέργειες συγκεκριμένων προσώπων, ξεπλένοντας την ηγεσία και

απορρίπτοντας τον χαρακτηρισμό της Χρυσής Αυγής ως «εγκληματική οργάνωση».

Απέναντι στην προκλητική αγόρευση της Οικονόμου στάθηκε η πολιτική αγωγή με την αγόρευση του Θανάση Καμπαγιάννη, δικηγόρου των Αιγύπτιων αλιεργατών που δέχθηκαν δολοφονική επίθεση από χρυσαυγίτες μέσα στο σπίτι τους τον Ιούνιο του 2012, να είναι αυτή που ίσως ξεχώρισε περισσότερο .

Η αγόρευση αυτή ήρθε στα χέρια μας υπό τη μορφή βιβλίου από τις εκδόσεις Αντίποδες, με τίτλο «Με τις Μέλισσες ή με του Λύκους. Αγόρευση στη δίκη της Χρυσής Αυγής». Στις περισσότερες από διακόσιες σελίδες του ιδιαίτερα καλαίσθητου βιβλίου (σχόλιο μάλλον περιττό όταν αναφερόμαστε στους Αντίποδες), ο θανάσης Καμπαγιάννης κατεδαφίζει μεθοδικά οποιοδήποτε επιχείρημα της εισαγγελίας, καταδεικνύοντας τον ναζιστικό χαρακτήρα της Χρυσής Αυγής, την άκαμπτη ιεραρχία της και την ύπαρξη ενός συγκεκριμένου τρόπου δράσης – *modus operandi*, με χαρακτηριστικά που παραπέμπουν ευθέως σε εγκληματική οργάνωση και όχι σε κόμμα, τα μέλη του οποίου έδρασαν μεμονωμένα.

Το βιβλίο χωρίζεται σε οκτώ κεφάλαια, στα οποία ο Καμπαγιάννης ξεδιπλώνει την συλλογιστική του, όπως την διατυπώνει στην Εισαγωγή: να καταδειχθεί κατά πόσον υφίσταται μία οργάνωση, εν προκειμένω η Χ.Α., που επιδιώκει την τέλεση κακουργηματικών πράξεων, να εξεταστεί η ένταξη επιμέρους κακουργηματικών πράξεων στο πλαίσιο δράσης της Χ.Α. και τέλος να εξεταστεί το κατά πόσο η Χ.Α. αποτελεί πράγματι εγκληματική οργάνωση.

Ο εθνικοσοσιαλιστικός χαρακτήρας της Χρυσής Αυγής

Σημαντικό σημείο στην επιχειρηματολογία είναι ο εθνικοσοσιαλιστικός χαρακτήρας της Χ.Α., καθώς από εκεί υπαγορεύεται η επιλογή των θυμάτων της οργάνωσης. Το δεύτερο κεφάλαιο του βιβλίου αφιερώνεται ακριβώς στη συγκρότηση της Χ. Α., την πορεία της από τη δεκαετία του 1980 μέχρι και την είσοδό της στο κοινοβούλιο το 2012. Ο Καμπαγιάννης αποδεικνύει σε αυτό το σημείο με πληθώρα ντοκουμέντων την

εθνικοσοσιαλιστική τοποθέτηση της Χ.Α. και την θεσμοθετημένη, εντός αυτής, «Αρχής του Αρχηγού (führerprinzip)» καταλήγοντας πως:

Είναι [ενν. ο Μιχαλολιάκος] ο απόλυτος κυρίαρχος της Χρυσής Αυγής και τίποτα δεν γίνεται σε αντίθεση με αυτόν, αν ο ίδιος δεν το έχει αποφασίσει. (σ. 37)

Η «Αρχή του Αρχηγού» αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο στην προσπάθεια της πολιτικής αγωγής να καταδικαστεί η Χ.Α. ως εγκληματική οργάνωση, καθώς κατ' αυτό τον τρόπο αποδεικνύεται ξεκάθαρα πως ουδείς εντός αυτής μπορεί να δράσει υπό την κάλυψή της χωρίς ρητή συγκατάθεση από τον «Αρχηγό».

Ο εθνικοσοσιαλιστικός χαρακτήρας της Χ.Α., ωστόσο, εξασφαλίζει τη συνωμοτικότητα ανάμεσα στα μέλη της. Όπως πολύ εύστοχα επισημαίνει ο Καμπαγιάννης:

Κάθε εγκληματική οργάνωση χρειάζεται τη συνωμοτικότητα, προκειμένου να είναι στεγανή. Αυτή η στεγανότητα είναι που την κάνει και τόσο επικίνδυνη. Μια εγκληματική οργάνωση βασίζεται πάντα στο χτίσιμο μιας μικροκοινωνίας (…) Όταν η απομόνωση των μέσα γίνεται με όχημα την εθνικοσοσιαλιστική ιδεολογία που είναι τόσο αποσυνάγωγη στην ελληνική κοινωνία και την ιστορία της, τότε δεν υπάρχει επιστροφή. (σ.σ. 42-43)

Ο εθνικοσοσιαλισμός δεν αποτελεί απλώς μία πολιτική τοποθέτηση, όσο απεχθής κι αν είναι αυτή. Είναι ο συνδετικός κρίκος, η κόλλα που κρατάει ενωμένο τον σκληρό πυρήνα της Χ.Α. και δημιουργεί τις συνθήκες εκείνες όπου ουδείς μπορεί να δράσει αυτόνομα και πέρα από τις άνωθεν εντολές.

Από τον Κουσουρή στον Άγιο Παντελεήμονα: τα τάγματα εφόδου

Το δεύτερο σημείο της αγόρευσης Καμπαγιάννη αναφέρεται στις εγκληματικές ενέργειες που αποδόθηκαν στην Χ.Α. καθώς και στην εμφάνιση ενός συγκεκριμένου τρόπου δράσης, με τα περίφημα «τάγματα εφόδου», που παραπέμπουν άμεσα στις ομάδες μάχης των φασιστών και τα αντίστοιχα ναζιστικά τάγματα. Από τη

δολοφονική επίθεση στον Δημήτρη Κουσουρή το 1998, μέχρι τις επιθέσεις σε κοινωνικούς χώρους όπως το στέκι Αντίπνοια, είναι εμφανής ένας συγκεκριμένος τρόπος δράσης καθώς και η επιλογή θυμάτων βάση της αριστερής ή αντιεξουσιαστικής τους πολιτικής τοποθέτησης:

Από όλα αυτά τα περιστατικά προκύπτει ένα κοινό modus operandi: α) Πολλοί δράστες εναντίον ενός θύματος (…) β) θύματα που στοχοποιούνται με κριτήριο την αντίθετη ιδεολογία με τη Χρυσή Αυγή (…) ε) Εκ των προτέρων χωροχρονική και ιεραρχική οργάνωση της επίθεσης (…). (σ.σ. 48-49)

Όλες αυτές οι επιθέσεις, όσο αποτρόπαιες κι αν ήταν, δεν συγκρίνονται με την οργανωμένη παρέμβαση της Χ.Α. στις γειτονιές του κέντρου της Αθήνας, αυτό που ο Καμπαγιάννης χαρακτηρίζει ως «Δοκιμή του Αγίου Παντελεήμονα». Εκεί όπου επί τέσσερα χρόνια, από το 2008 έως και το 2012, η Χ.Α. θα εγκαθιδρύσει ένα καθεστώς τρόμου, με συνεχείς επιθέσεις κυρίως σε μετανάστες. Κι όλα αυτά εκμεταλλευόμενη όχι απλώς την παράλυση του κρατικού μηχανισμού απέναντι στην ραγδαία επιδείνωση των όρων αστικής διαβίωσης σε συγκεκριμένες γειτονιές, αλλά απολαμβάνοντας και την κάλυψη της Ελληνικής Αστυνομίας:

Και μάλιστα υπήρχαν και ηχητικά ομιλιών του Αρχηγού της ΕΛΑΣ σε συσκέψεις με περιεχόμενο «κάντε του τη ζωή δύσκολη». Μια τοποθέτηση που μπορούσε να καταστήσει την Χρυσή Αυγή φίλια δύναμη προς την αστυνομία και τους στόχους της. Αυτή την ευκαιρία την άρπαξε η Χρυσή Αυγή. (σ. 59)

Μεγάλη έκταση του τέταρτου κεφαλαίου του βιβλίου καταλαμβάνει η επίθεση των χρυσαυγιτών στους Αιγύπτιους αλιεργάτες τον Ιούνιο του ’12. Οι περιγραφές του περιστατικού είναι ανατριχιαστικές, ωστόσο για λόγους οικονομίας θα σταθούμε σε αυτό που θεωρούμε κύριο σημείο του περιστατικού, που δεν είναι άλλο από τη βεβαιότητα πως και αυτή η επίθεση δεν ήταν μεμονωμένο περιστατικό αλλά κεντρικά οργανωμένη επιχείρηση της Χ.Α:

Συμπερασματικά, αυτό που συνέδεε αυτούς τους ανθρώπους εκείνο το βράδυ ήταν η οργανωτική σχέση τους με τη Χρυσή Αυγή. Δεν ήταν παρέα, ούτε και θα μπορούσε ο Πανταζής, ένας άνθρωπος διαφορετικής ηλικίας από τους υπόλοιπους, να κολλήσει σε αυτή την «παρέα». Ο συνδετικός κρίκος ήταν και είναι η Χρυσή Αυγή. (σ. 75)

Ιεραρχία και Πειθαρχία

Καθ' όλη τη διάρκεια της δίκης, οι χρυσαυγίτες κατέβαλαν υπέρμετρη προσπάθεια να προστατέψουν τον Ν. Μιχαλολιάκο, τον «Αρχηγό». Στην προσπάθειά τους αυτή, επιχείρησαν όσο γίνεται να υποβαθμίσουν, να αποκρύψουν και να συσκοτίσουν την πραγματική δομή της Χ.Α., ούτως ώστε οι εγκληματικές ενέργειες που διαπράχθηκαν στο όνομα της οργάνωσης, να αποδοθούν σε ατομικές πρωτοβουλίες, για τις οποίες η ηγεσία ήταν ανήξερη. Η προσπάθεια αυτή αποτυπώνεται εύγλωττα στην «δημιουργική ασάφεια» που περικλείει τον ορισμό του «μέλους» της Χ.Α.

Τις ατέλειωτες αυτές αντιφάσεις καταγράφει επιμελώς ο Καμπαγιάννης στο πέμπτο κεφάλαιο του βιβλίου. Πίσω όμως από αυτή την ασάφεια, δεν είναι δύσκολο να διακρίνει κανείς την πραγματική φύση της οργανωτικής δομής της Χ.Α., η οποία συνίσταται σε άκαμπτη ιεραρχία και πειθαρχεία προς την ηγεσία. Και προς τεκμηρίωση αυτού που η εισαγγελέας δυσκολεύτηκε να διακρίνει, ο Καμπαγιάννης θα χρησιμοποιήσει δεκάδες στοιχεία που προέκυψαν τόσο από τα τηλέφωνα των χρυσαυγιτών, όσο και από τις καταθέσεις τους. Το συγκεκριμένο κεφάλαιο είναι και το μεγαλύτερο σε έκταση, καταλαμβάνοντας πάνω από πενήντα σελίδες και αποδεικνύει πέρα για πέρα πως είναι αδύνατον να ξεφύγει οποιοσδήποτε από την γραμμή της ηγεσίας και να πράξει στο όνομα της οτιδήποτε δεν έχει προηγουμένως αποφασιστεί και εγκριθεί από αυτή. Όπως καταληκτικά αναφέρει ο Καμπαγιάννης:

Στρατιωτικό σώμα κατά τύχη, κυρία πρόεδρε, δεν φτιάχτηκε ποτέ. (σ. 150)

Η είσοδος της Χρυσής Αυγής στο κοινοβούλιο το 2012 θα μπορούσε

θεωρητικά να οδηγήσει την ηγεσία σε μία επιλογή «νόμιμης» πολιτικής δράσης. Αντ' αυτού ωστόσο και όπως επισημαίνεται και στο έκτο κεφάλαιο, η Χ.Α. συνεχίζει την παράλληλη άσκηση νόμιμης πολιτικής δράσης και πολιτικής του «πεζοδρομίου». Μια επιλογή βγαλμένη από τα textbook ναζιστικών και φασιστικών οργανώσεων. Πλέον ο συντονισμός επιθέσεων όπως αυτή στον ΕΚΧ Συνεργείο ή σε λαϊκές αγορές θα γίνεται επιτόπου από μέλη της που φέρουν την ιδιότητα του βουλευτή και πλήρη πολιτική νομιμοποίηση από το κόμμα. Τα «τάγματα εφόδου» εντάσσονται οργανικά στις τοπικές ανά την επικράτεια –δεν υπάρχει καμία αμφιβολία πως οι δράσεις αυτές εξυπηρετούν μία συγκεκριμένη τακτική και αποτελούν πολιτική επιλογή της ηγεσίας, που δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να επικαλεστεί άγνοια ή «απειρία».

Η κλιμάκωση του Σεπτεμβρίου του 2013

Το καθεστώς ατιμωρησίας, που η νεοναζιστική συμμορία απολάμβανε από κράτος και αστυνομία, οδήγησε στην κλιμάκωση του Σεπτεμβρίου του 2013 ή αλλιώς «Ελληνικού Σεπτεμβρίου», χαρακτηρισμός αντίστοιχος με κωδική ονομασία στρατιωτικής επιχείρησης. Είναι τότε που θα δεχθούν την επίθεση οι συνδικαλιστές του ΠΑΜΕ και θα δολοφονηθεί ο Παύλος Φύσσας.

Οι λεπτομέρειες των δύο αυτών χτυπημάτων, που έμελλε να αποτελέσουν την θρυαλλίδα για την ποινική δίωξη της Χ.Α. είναι πια γνωστές χάρις στην σκληρή δουλειά τόσο της πολιτικής αγωγής όσο και της ομάδας Forensic Architecture. Ο Καμπαγιάννης σε αυτό το σημείο της αγόρευσης καταθέτει έναν πλήρη απολογισμό των γεγονότων, τα οποία για μία ακόμη φορά συγκλίνουν προς την κατεύθυνση της ηγεσίας της Χ.Α. η οποία σαφώς γνώριζε τις κινήσεις της περίφημης τοπικής της Νίκαιας και όλους τους εμπλεκόμενους τόσο στην επίθεση στο ΠΑΜΕ όσο και στην δολοφονία του Παύλου Φύσσα – παρά τους αντίθετους ισχυρισμούς της υπεράσπισης.

Σε μία παράγραφο που συμπυκνώνει ίσως με τον καλύτερο τρόπο την προσπάθεια που κατέβαλε το αντιφασιστικό κίνημα όλα αυτά τα χρόνια, αναφερόμενος στις δύο κοπέλες που έσπευσαν να

καταθέσουν ως αυτόπτες μάρτυρες το βράδυ της δολοφονίας του Παύλου Φύσσα, ο Καμπαγιάννης καταλήγει:

Μέσα σε ένα ζοφερό τοπίο, για την κοινωνία, για τον κόσμο, αυτές οι δύο νεαρές κοπέλες εκτέλεσαν τα πολιτικά τους καθήκοντα, με την πραγματική έννοια του όρου «πολιτικά». Γιατί εκείνη την άγρια νύχτα, δεν έδρασε μόνο ο κόσμος των λύκων, γιατί αγέλη λύκων ήταν αυτοί που χύμηξαν πάνω στον Παύλο Φύσσα. Έδρασε, αναδύθηκε και ο κόσμος των μελισσών, ο κόσμος που βλέπει έναν άνθρωπο πεσμένο κάτω, αιμόφυρτο, σε ανάγκη, και δεν λέει «να ένας ξένος», αλλά λέει «να, ο αδελφός μου». Γι' αυτό το λόγο, περισσότερο από κάθε άλλο μάρτυρα, στην περίπτωση αυτών των δύο νεαρών γυναικών, καλείστε όχι μόνο να κρίνετε την αξιοπιστία τους, αλλά καλείστε, κυρίες και κύριοι δικαστές, να τοποθετηθείτε, κι εσείς, κυρία πρόεδρε, με ποιον είστε: με τις μέλισσες ή με τους λύκους; (σ. 215)

Καταλήγοντας…

Η κατάληξη της δίκης της Χρυσής Αυγής, ακόμη κι υπό αυτές τις συνθήκες, δεν μπορεί παρά να αποτελεί μία από τις κορυφαίες προτεραιότητες του αντιφασιστικού κινήματος αυτή τη στιγμή στην Ελλάδα. Φυσικά τίποτε δεν τελειώνει, ακόμη και αν τελικά η ηγεσία της οργάνωσης καταδικαστεί. Πόσο μάλλον την στιγμή που ακόμη και υπό το βάρος συντριπτικών στοιχείων, είχαμε μία τοποθέτηση σαν αυτή της εισαγγελέως Αδαμαντίας Οικονόμου. Η σκέψη μίας Χρυσής Αυγής με αθωωμένη την ηγεσία της, έτοιμης να διεκδικήσει οφειλόμενα κρατικά κονδύλια σε αυτή την κοινωνική συγκυρία, ακόμη κι εκτός κοινοβουλίου, δεν μπορεί παρά να κάνει το αίμα να παγώνει στις φλέβες μας.

Ακόμη όμως κι αν αποφύγουμε αυτό το ενδεχόμενο, η πολιτική συγκυρία παραμένει εξαιρετικά δύσκολη. Η μετατόπιση της πολιτικής ατζέντας προς ακροδεξιές θέσεις είναι ξεκάθαρη όπως αποτυπώθηκε από τον εθνικοπατριωτικό πυρετό που συνεπήρε το ελληνόψυχο ίντερνετ τις τελευταίες ημέρες εξαιτίας των γεγονότων του Έβρου και όχι μόνο. Οι κοινωνίες των νησιών του ανατολικού Αιγαίου βουλιάζουν στο σκοτάδι του εκφασισμού,

παραεκκλησιαστικές κινήσεις όπως το «Αφήστε με να ζήσω» επαναφέρουν ζητήματα όπως αυτό των αμβλώσεων, που θεωρούνταν ληγμένα από δεκαετίες, ενώ ο εναγκαλισμός εκκλησίας και κράτους μοιάζει ισχυρότερος από ποτέ – αν και η τρομακτική ανευθυνότητα της επίσημης εκκλησίας πάνω στο ζήτημα του κορωνοϊού ίσως της κόστισε περισσότερο από όσο υπολόγιζε.

Σε αυτά τα πλαίσια το βιβλίου του Θανάση Καμπαγιάννη δεν αποτελεί απλώς μία λεπτομερή καταγραφή των έργων και ημερών της νεοναζιστικής συμμορίας. Είναι ένα ντοκουμέντο πολιτικής ιστορίας κι ακόμη ένα όπλο στα χέρια του αντιφασιστικού κινήματος, στην προσπάθεια του να τελειώνουμε πια με τους μαχαιροβγάλτες της Χρυσής Αυγής.

ΜΕ ΤΙΣ ΜΕΛΙΣΣΕΣ Ή ΜΕ ΤΟΥΣ ΛΥΚΟΥΣ

ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΜΠΑΓΙΑΝΝΗΣ

ΑΓΟΡΕΥΣΗ ΣΤΗ ΔΙΚΗ ΤΗΣ ΧΡΥΣΗΣ ΑΥΓΗΣ

ΜΕ ΤΙΣ ΜΕΛΙΣΣΕΣ Ή ΜΕ ΤΟΥΣ ΛΥΚΟΥΣ
ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΜΠΑΓΙΑΝΝΗΣ
ΑΓΟΡΕΥΣΗ ΣΤΗ ΔΙΚΗ ΤΗΣ ΧΡΥΣΗΣ ΑΥΓΗΣ

αντίποδες